

Macrofaunanieuwsmail 49 november 2004 Hernieuwde versie

Collega's

Ditmaal een nieuwsmail die bijna geheel in't engels is. Ben benieuwd of jullie materiaal voor Torbjorn hebben of Robert kunnen helpen. Ook nog een eerder per abuis niet opgenomen stukje over Erpobdella vilnesis met dak aan Menno Soes. Veel leesplezier, Marianne Greijdanus

Dear colleagues,

As some of you know, I have recently initiated a world revision of the genera *Zavrelia* Kieffer in Bause, 1913 and *Stempellinella* Brundin, 1947. In connection with the project, I am still searching for more material of relevant species, and would greatly appreciate to hear from those of you who have specimens available for loan. I am particularly interested in relatively fresh material for molecular analyses and adults (both males and females) with associated immature stages.

In case you are interested in more information, I have put up a web page presenting the project and the included species

(<http://www.ntnu.no/~torbjoe/Stempellinella&Zavrelia/>) . One of my goals

will be to keep this species encyclopedia up to date with all available information. Thus, I would very much welcome suggestions for improvements of the pages.

Best wishes,

Torbjørn"

Thank you for your help, and best regards,

Torbjørn

Dr. Torbjørn Ekrem

Museum of Natural History and Archaeology

Section of Natural History

Erling Skakkes gt. 47

NO-7491 Trondheim

Norway

Van: Robert Holland [mailto:rholland@freshwaterlife.org]

Verzonden: maandag 1 november 2004 17:13

Aan: Simon Pawley

CC: Kearon McNicol

Onderwerp: European Ephemeroptera Key

Dear colleague,

Firstly allow me to introduce myself, my name is Robert Holland and I am contacting you on behalf of the Freshwater Biological Association (FBA) and the FreshwaterLife initiative (see attachment). The FBA in collaboration with the European Network for Biodiversity Information (ENBI) is developing an identification key to the larvae of European Ephemeroptera species which will be made freely available to all for direct

access and download through the internet. The final key will be a useful and flexible tool for practitioners, initially in electronic format, that can be easily arranged according to a specific geographic area or mayfly family.

The success of the project is dependent on the input of ephemeroptera experts, therefore the purpose of this e-mail is simply to ask if you know any ephemeroptera experts in the Netherlands who may be willing to collaborate. I look forward to hearing from you.

Many thanks,

Robert Holland.

[FreshwaterLife: Creating a Comprehensive Freshwater Information Resource through Collaboration.](#)

The Freshwater Biological Association
The Ferry House
Far Sawrey
Ambleside
Cumbria
LA22 0LP

Tel: +44 (0)15394 87712

Erpobdella vilnensis in het Benedenrivierengebied.

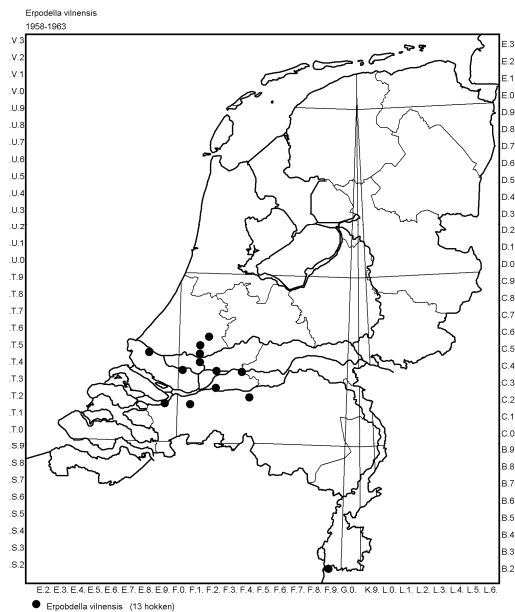
Menno Soes
Bureau Waardenburg
d.m.soes@buwa.nl

Inleiding

Na het verschijnen van Nesemann & Neubert (1999) is het aantal soorten bloedzuigers dat uit Nederland bekend is vlot omhooggegaan. Eén van de eerste soorten die werd toegevoegd aan de Nederlandse fauna is *Erpobdella vilnensis* (macrofaunanieuwsbrief 9, januari 2001). De eerste vondsten waren in Limburg, maar nu is toch wel duidelijk dat deze soort verspreid over een groot deel van Nederland voorkomt. De nadruk van het verspreidingsgebied ligt echter wel in de oostelijke helft van het land, waar ze met name in beken wordt aangetroffen.

Museummateriaal

Een bezoek aan de bloedzuigercollectie van Naturalis leverde een intrigerende pot op. Het materiaal was afkomstig van het voormalig Hydrobiologisch Instituut, Afdeling Deltaonderzoek te Yerseke en verzameld in de jaren 1958-1963. Op de etiketten stond de soort *Erpobdella monostriata* vermeld. Dat het hierbij werkelijk om deze soort zou gaan leek niet waarschijnlijk. De oudere literatuur is qua naamgeving voor de soorten *E. vilnensis* en *E. monostriata* immers buitengewoon verwarrend, zie hiervoor bijvoorbeeld het overzicht van de naamgeving van *E. vilnensis* in Nesemann & Neubert (1999). Wanneer er rond 1960 wordt gesproken over *E. monostriata* dan zal het vrijwel altijd gaan om wat we nu *E. vilnensis* noemen. Bij determinatie bleek het materiaal in de pot inderdaad om *E. vilnensis* te gaan. Opvallend aan het materiaal is dat het voornamelijk om vindplaatsen in het westen van Nederland gaat, waaronder de Merwede en de Waal (zie kaartje).

Hollands Diep

Tijdens een kort bezoek op 2 oktober 2004 aan het Hollands Diep (kilometerhok 86-413) werden onder stenen in de oeverzone tientallen kleine, donkere *Erpobdella*'s aangetroffen. Door de twee donkere longitudinale strepen leek het hierbij om *E. vilnensis* te gaan. Bij thuiskomst kon de determinatie worden bevestigd door kleur, tekening, vorm en afstand van de geslachtsopeningen (Nesemann & Neubert, 1999). De begeleidende fauna bestond voornamelijk uit *Potamopyrgus antipodarum*, *Dreissena polymorpha*, *Alboglossiphonia heteroclita* en *A. hyalina*.

Conclusies

De soort *E. vilnensis* is niet pas in de jaren negentig voor het eerst aangetoond in Nederland, al eind jaren vijftig werd de soort in ieder geval op het Hydrobiologisch Instituut herkend en als een aparte soort beschouwd. Doordat deze waarnemingen vervolgens niet zijn doorgedrongen tot de Nederlandse hydrobiologische literatuur is de soort lang over het hoofd gezien.

Het lijkt goed mogelijk dat *E. vilnensis* ook nu nog verspreid voorkomt in de grotere wateren van het Benedenrivierengebied, ze kan bijvoorbeeld in de Merwede worden verwacht. Of het hierbij al dan niet om een rekolonisatie gaat zou kunnen worden uitgezocht door het bekijken van oud materiaal.

Einde macrofaunanieuwsbrief 49 november 2004-11-04
Zie ook macrofauna.web-log.nl